

Тешко је видети све одлике своје праксе сам, за то је потребна нека врста огледала, односно перспективе других. У различитим фазама процеса самоевалуације може нам, такође, бити потребан **неко ко ће да нам пружи подршку, охрабри нас да не одустанемо од преиспитивања и развијања своје праксе, смири нас када се узнемиримо, помогне** да сагледамо своје планове на нов начин, или да боље разумемо резултате својих активности. Укључивање критичког пријатеља може да помогне у томе. Критички пријатељ је **особа од поверења која пружа подршку и подстиче на преиспитивање.**

Сам термин критички пријатељ значи:

- да је то особа која нас **позива да сагледамо нешто из другачијег угла**, износи своје гледиште које може бити другачије од нашег и представљати позив за критичко преиспитивање, али и
- да је његово деловање од **критичне важности за процес самоевалуације**, јер он делује као **партнер, подржава, храбри, помаже и обезбеђује да се одвија процес самовредновања**, што је драгоцено увек, а нарочито када је процес самовредновања новина.

Критички пријатељ може да ради са појединим наставником, мањим тимом или тимом за самоевалуацију на нивоу установе. То може бити неко из ваше установе, **или неко ван установе**, кога позивате да вам помогне у процесу самоевалуације. И Ви можете да будете критички пријатељ својим колегама!

Критички пријатељ треба да буде **неко са искуством и стручношћу**. Ерик Еиснер у „Просвећеном оку” (Еиснер, 1991, 1998) описује ову стручност/експертизу као поседовање осећаја за битно – **способност да се види оно што је значајно**, а у исто време спремност да се препознају и вреднују појединачни увиди и тумачења оних који су укључени у процес.

Најкорисније је да **сами запослени одреде врсту подршке и савета** које би волели да добију од критичког пријатеља.

На основу тога треба изабрати неког са **ким се осећате пријатно**, ко ће вам пружити корисне повратне информације и чијем **мишљењу можете да верујете** да вам буде критички пријатељ.

Када сте у улози критичког пријатеља, настојте да уважите основну сугестију: **будите пријатељ и будите извор нових перспектива**, јер критички пријатељ треба да буде **брижан, али и да зна како да омогући напредовање у процесу самовредновања**. То је **вештина** која се временом развија.

Важно да имати јасну идеју шта желите да вреднујете и унапредите, као и какво значење за ваш даљи рад ће имати резултати тог процеса.

Када се започиње процес самовредновања, треба преиспитати три питања:

1. Каква је моја пракса (**шта добро радим, а шта би требало да мењам**)?

2. Како и на основу чега то знам?

3. Шта **треба** да урадим да би моја пракса била боља. (Ко и шта може да ми помогне, кога могу да консултујем? Шта могу да урадим у датим околностима?)

Водитељ може да коментарише ова три питања користећи следећи текст:

Потребно је да у цикличан процес самовредновања уђете полазећи од **питања – проблема** за који сте заиста заинтересовани. Зато најпре разјасните који је то проблем и зашто вас он интересује. Питање које ћете поставити не треба да буде оно на које може лако да се одговори са да или не, или једноставним карактерисањем праксе као добре или лоше. За почетак, и у срединама где је самовредновање нов процес, можете изабрати питања која су релевантна, али мање стресна и лакша за унапређење.

Веома је значајно пажљиво изабрати и фокусирати се на одређени аспект рада/проблем и планирати самоевалуацију у вези са њим. Како не можемо пратити и мењати много ствари у исто време, **фокусирајмо се на аспект који ће заиста довести до квалитативних промена.**